

EURÓPSKA KOMISIA
GENERÁLNE RIADITEĽSTVO PRE ZDRAVIE A SPOTREBITEĽOV

Riaditeľstvo F – Potravinový a veterinárny úrad

GR(SANCO) 2012-6366 – MR FINAL

ZÁVEREČNÁ SPRÁVA O AUDITE

VYKONANOM NA SLOVENSKU

OD 26. NOVEMBRA DO 7. DECEMBRA 2012

S CIEĽOM VYHODNOTIŤ NÁSLEDNÉ OPATRENIA PRIJATÉ PRÍSLUŠNÝMI ORGÁNMI
V SÚVISLOSTI S ÚRADNÝMI KONTROLAMI TÝKAJÚCIMI SA BEZPEČNOSTI POTRAVÍN
ŽIVOČÍŠNEHO PÔVODU, NAJMÄ MÄSA, MLIEKA A VÝROBKOV Z NICH

*V reakcii na informácie poskytnuté príslušným orgánom došlo k oprave všetkých faktických chýb
uvedených v návrhu správy. Všetky vysvetlivky sa uvádzajú vo forme poznámok pod čiarou.*

Iba anglické znenie je autentické

Zhrnutie

V tejto správe sa opisujú výsledky auditu, ktorý vykonal Potravinový a veterinárny úrad (FVO) na Slovensku v dňoch 26. novembra až 7. decembra 2012. Hlavnými cieľmi auditu bolo vyhodnotiť úradné kontroly týkajúce sa výroby a skladovania potravín živočíšneho pôvodu a následné opatrenia prijaté príslušnými orgánmi (PO) v súvislosti s úradnými kontrolami týkajúcimi sa bezpečnosti potravín živočíšneho pôvodu, najmä mäsa, mlieka a výrobkov z nich.

Príslušné orgány sú pre oblasti, ktorých sa týka tento audit, jasne určené a systém úradných kontrol je vo všeobecnosti schopný zabezpečiť štandardy vyžadované právnymi predpismi Európskej únie (EÚ).

Od predchádzajúcej misie GR(SANCO)/2008-7815 možno vo viacerých oblastiach pozorovať celkový pokrok, ale nie všetky odporúčania zo správy sa uspokojujúcim spôsobom realizovali. Napriek tomu sa zistili problémy v súvislosti so schvaľovaním prevádzkarní. Nedodržanie predpisov sa odhalilo aj v oblasti označovania identifikačnou značkou.

Zistilo sa niekoľko nedostatkov v súvislosti s podmieneným schvaľovaním, dodržiavaním podmienok schvaľovania a vedením aktualizovaných zoznamov schválených prevádzkarní. Nedodržanie predpisov a nedostatky, ktoré zistil auditorský tím úradu FVO, neboli odhalené počas úradných kontrol.

Napriek odporúčaniam v správe o všeobecnom audite GR(SANCO)/2008-8380 úradné kontroly stále nie sú založené na riziku.

Úradné kontroly všeobecných a osobitných hygienických požiadaviek boli vo všeobecnosti schopné zaistiť plnenie požiadaviek nariadení (ES) č. 852/2004 a (ES) č. 853/2004. V dvoch navštívených prevádzkarniach sa však zistili výrazné nedostatky: boli nariadené nápravné opatrenia a pred záverečným stretnutím boli auditorskému tímu úradu FVO poskytnuté kópie akčných plánov.

Kontrola vody sa nevykonala v úplnom súlade s požiadavkami smernice Rady 98/83/ES.

Súlad s požiadavkami analýzy nebezpečenstiev a kritických kontrolných bodov (HACCP), mikrobiologického testovania, vysledovateľnosti, označovania, s informáciami o potravinovom reťazci (IPR), prehliadkou ante-mortem a post-mortem, zdravotným označovaním a kontrolou kvality surového mlieka bol vo väčšine prípadov na uspokojujúcej úrovni.

Auditorský tím úradu FVO v navštívených bitúnkoch neidentifikoval žiadne nedostatky v súvislosti so zabezpečením dobrých životných podmienok zvierat a vykonávanie omračovania bolo na uspokojujúcej úrovni.

Úradné kontroly v hodnotených odvetviach a úroveň dodržiavania predpisov prevádzkovateľmi potravinárskych podnikov (PPP) boli vo všeobecnosti na uspokojujúcej úrovni, ale vo viacerých prípadoch PO nezistili a vyplnením kontrolných zoznamov nezdokumentovali výrazné nedostatky.

Príslušným orgánom bolo adresovaných viacero odporúčaní zameraných na odstránenie nedostatkov identifikovaných počas tohto auditu.

Obsah

1	ÚVOD	1
2	CIELE	1
3	PRÁVNY ZÁKLAD	2
4	SÚVISLOSTI	2
5	ZISTENIA A ZÁVERY	2
5.1	PRÍSLUŠNÉ ORGÁNY	2
5.1.1	<i>VYMENOVANIE PRÍSLUŠNÝCH ORGÁNOV</i>	2
5.1.2	<i>SPOLUPRÁCA A KOORDINÁCIA MEDZI PRÍSLUŠNÝMI ORGÁNMI A V RÁMCI NICH</i>	3
5.1.3	<i>REGISTRÁCIA/SCHVAĽOVANIE PREVÁDZKARNÍ V OBLASTI POTRAVÍN</i>	3
5.1.4	<i>STANOVENIE PRIORÍT ÚRADNÝCH KONTROL</i>	4
5.1.5	<i>ÚRADNÉ ODOBERANIE VZORIEK A LABORATÓRNA ANALÝZA</i>	5
5.1.6	<i>POSTUPY VYKONÁVANIA ČINNOSTÍ KONTROLY</i>	5
5.1.7	<i>OPATRENIA NA PRESADZOVANIE VYKONÁVANIA PREDPISOV</i>	6
5.1.8	<i>OVERENIE A PRESKÚMANIE ÚRADNÝCH KONTROL A POSTUPOV</i>	6
5.2	ÚRADNÉ KONTROLY DODRŽIAVANIA HYGIENICKÝCH PRAVIDIEL PREVÁDZKOVATEĽMI POTRAVINÁRSKÝCH PODNIKOV NA ÚROVNI PREVÁDZKARNÍ	7
5.2.1	<i>VŠEOBECNÉ A OSOBITNÉ HYGIENICKÉ POŽIADAVKY</i>	7
5.2.2	<i>SYSTÉMY NA ZÁKLADE HACCP</i>	9
5.2.3	<i>MIKROBIOLOGICKÉ KRITÉRIÁ PRE POTRAVINY</i>	10
5.2.4	<i>VYSLEDOVATEĽNOSŤ, OZNAČOVANIE A IDENTIFIKAČNÉ ZNAČKY</i>	11
5.2.5	<i>INFORMÁCIE O POTRAVINOVOM REŤAZCI</i>	13
5.2.6	<i>PREHLIADKA ANTE-MORTEM A POST-MORTEM</i>	13
5.2.7	<i>ZDRAVOTNÉ OZNAČOVANIE</i>	14
5.2.8	<i>DOBRE PODMIENKY ZVIERAT A ČAS PORÁŽKY ALEBO UTRATENIA</i>	14
5.2.9	<i>KONTROLA CHOVOV NA PRODUKCIU Mlieka A KONTROLA SUROVÉHO Mlieka PO ZBERE</i>	14
5.2.10	<i>DOKUMENTÁCIA O ÚRADNÝCH KONTROLÁCH</i>	16
6	CELKOVÉ ZÁVERY	17
7	ZÁVEREČNÉ STRETNUTIE	17
8	ODPORÚČANIA	17
	PRÍLOHA 1 – ODKAZY NA PRÁVNE PREDPISY	19

SKRATKY A DEFINÍCIE POUŽITÉ V TEJTO SPRÁVE

Skratka	Vysvetlenie
PO	Príslušný orgán/príslušné orgány
PÚO	Príslušný ústredný orgán/príslušné ústredné orgány
KKB	Kritický kontrolný bod/kritické kontrolné body
KOM	Európska komisia
GR(SANCO)	Generálne riaditeľstvo pre zdravie a spotrebiteľov
RVPS	Regionálna veterinárna a potravinová správa
ES	Európske spoločenstvo
EÚ	Európska únia
PPP	Prevádzkovateľ potravinárskeho podniku/prevádzkovatelia potravinárskych podnikov
IPR	Informácie o potravinovom reťazci
FVO	Potravinový a veterinárny úrad
PMZ	Prevádzkareň na manipuláciu so zverou
HACCP	Analýza nebezpečenstva a kritické kontrolné body
Hygienický balík	Nariadenia (ES) č. 852/2004, č. 853/2004 a č. 854/2004
VVPK	Viacročný vnútroštátny plán kontroly
NRL	Národné referenčné laboratórium
ÚVL	Úradný veterinárny lekár
KVPS	Krajská veterinárna a potravinová správa
PSB	Počet somatických buniek
ŠVPS	Štátna veterinárna a potravinová správa
CPM	Celkový počet mikroorganizmov na doštičke (pri 30 °C)

1 ÚVOD

Audit sa uskutočnil na Slovensku od 26. novembra 2012 do 7. decembra 2012 ako súčasť programu plánovaných auditov úradu FVO. Audítorský tím pozostával z 2 audítorov z úradu FVO.

Audítorský tím úradu FVO počas celého auditu sprevádzal predstaviteľ príslušného ústredného orgánu (PÚO), Štátnej veterinárnej a potravinovej správy Slovenskej republiky.

Úvodné stretnutie s PÚO sa uskutočnilo 26. novembra 2012 v Bratislave. Na tomto stretnutí audítorský tím úradu FVO potvrdil ciele a harmonogram auditu a vyžiadal si doplňujúce informácie potrebné na úspešné dokončenie auditu.

2 CIELE

Hlavnými cieľmi auditu bolo vyhodnotiť úradné kontroly týkajúce sa výroby a skladovania potravín živočíšneho pôvodu a následné opatrenia prijaté PO v reakcii na odporúčania v správe GR(SANCO)/2008-7815– MR Final (ďalej uvádzaná ako správa 2008-7815) v súvislosti s:

- organizáciou a činnosťou PO,
- úradnými kontrolami týkajúcimi sa dodržiavania všeobecných a osobitných pravidiel hygieny potravín živočíšneho pôvodu zo strany PPP.

Predmetom tohto hodnotenia boli najmä kontroly týkajúce sa mäsa domácich kopytníkov, úžitkovej diviny, voľne žijúcej zveri, mletého mäsa, mäsových prípravkov, mechanicky separovaného mäsa, mäsových výrobkov, surového mlieka a mliečnych výrobkov v rámci nariadení (ES) č. 178/2002, (ES) č. 852/2004, (ES) č. 853/2004, (ES) č. 854/2004 a (ES) č. 882/2004.

V záujme splnenia týchto cieľov obsahoval harmonogram auditu nasledujúce stretnutia a návštevy:

Tabuľka č. 1

PRÍSLUŠNÉ ORGÁNY			Poznámky
Príslušné orgány	ústredný	1	
	krajské	3	Samosprávne kraje: Žilina, Trenčín, Banská Bystrica
	miestne	10	Uskutočnila sa návšteva jedného regionálneho úradu a zodpovední úradníci boli vždy prítomní počas návštev jednotlivých prevádzkarní.
VÝROBA, SPRACOVANIE A DISTRIBÚCIA POTRAVÍN – ČINNOSTI			
Bitúnky		3	
Rozrábkarne		5	Všetky integrované
Prevádzkarne na mleté mäso a mäsové prípravky		1	Integrované
Prevádzkarne na spracovanie mäsa		3	Integrované

Prevádzkarne na manipuláciu so zverou	1	
Chladiarne	5	Jedna nezávislá
Laboratóriá	2	Na analýzu surového mlieka, patogén <i>Trichinella</i>
Zariadenia na spracovanie mlieka	3	

3 PRÁVNY ZÁKLAD

Audit sa uskutočnil v súlade so všeobecnými ustanoveniami právnych predpisov EÚ, a najmä článku 45 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 882/2004 o úradných kontrolách uskutočňovaných s cieľom zabezpečiť overenie dodržiavania potravinového a krmivového práva a predpisov o zdraví zvierat a o starostlivosti o zvieratá.

Kompletné odkazy na právne predpisy EÚ sú uvedené v prílohe I. Právne predpisy citované v tejto správe odkazujú na prípadnú poslednú zmenenú a doplnenú verziu.

4 SÚVISLOSTI

Predchádzajúci audit týkajúci sa bezpečnosti potravín živočíšneho pôvodu na Slovensku sa uskutočnil od 22. do 31. októbra 2008 a jeho výsledky sú opísané v správe 2008-7815. Bol súčasťou všeobecného auditu uskutočneného na Slovensku v roku 2008 (GR(SANCO)/2008-8380). Tieto správy sú dostupné na webovej adrese:

http://ec.europa.eu/food/fvo/index_en.cfm

Akčný plán, ktorý poskytol slovenský PÚO, obsahoval dostatočné záruky v reakcii na všetky odporúčania v časti B správy.

5 ZISTENIA A ZÁVERY

5.1 PRÍSLUŠNÉ ORGÁNY

5.1.1 Vymenovanie príslušných orgánov

Právne požiadavky

Podľa článku 4 nariadenia (ES) č. 882/2004 musia členské štáty vymenovať zodpovedné PO na účely úradných kontrol stanovených v danom nariadení. V tomto článku sa ustanovujú aj prevádzkové kritériá pre PO.

Zistenia auditu

V nadväznosti na zmenu a doplnenie rámcového zákona o veterinárnej starostlivosti č. 39/2007 (ďalej „veterinárny zákon“) sa zmenilo rozdelenie povinností medzi PO v dôsledku zrušenia 8 krajských veterinárnych a potravinových správ (KVPS) na strednej úrovni. Príslušný ústredný orgán je Štátna veterinárna a potravinová správa (ŠVPS), ktorá riadi 40 regionálnych veterinárnych a potravinových správ (RVPS) vykonávajúcich úradné kontroly v odvetví mliečnych výrobkov a mäsa. Rozsah právomocí zostal rovnaký, ale tieto právomoci sa prerozdělili. Pokiaľ ide o úradné

kontroly, povinnosti týkajúce sa interného auditu RVPS, overovania kontrol RVPS a zhromažďovania informácií, údajov a výsledkov kontrol sa presunuli z bývalých KVPS na ŠVPS.

Vytvorilo sa Oddelenie auditu a kontroly (pod úradom hlavného veterinárneho lekára), ktoré od 1. novembra vykonáva interné audity RVPS vo všetkých odvetviach vrátane sektoru mlieka a mäsa v súlade s požiadavkami článku 4 nariadenia (ES) č. 882/2004.

Regionálne veterinárne a potravinové správy sú zodpovedné za vykonávanie auditov prevádzkarní na spracovanie mäsa a mlieka v súlade s požiadavkami článku 4 nariadenia (ES) č. 854/2004.

5.1.2 Spolupráca a koordinácia medzi príslušnými orgánmi a v rámci nich

Právne požiadavky

Článok 4 ods. 3 nariadenia (ES) č. 882/2004 ustanovuje účinnú a efektívnu koordináciu a spoluprácu medzi PO. Podľa článku 4 ods. 5 tohto nariadenia sa vyžaduje, aby sa v prípade, keď je v rámci PO viac než jeden útvar oprávnený vykonávať úradné kontroly, zaistila účinná a efektívna koordinácia a spolupráca medzi rôznymi útvarmi.

Zistenia auditu

Spolupráca v rámci PO prebieha prostredníctvom pravidelnej výmeny informácií, ústredne organizovaných školení a stretnutí týkajúcich sa oblastí, na ktorú sa vzťahuje tento audit úradu FVO.

5.1.3 Registrácia/schvaľovanie prevádzkarní v oblasti potravín

Právne požiadavky

Podľa článku 31 nariadenia (ES) č. 882/2004 sa od členských štátov vyžaduje, aby zaviedli postupy registrácie/schvaľovania prevádzkarní v oblasti krmív a potravín na účely kontroly plnenia podmienok schválenia a odňatia (zrušenia) schválenia prevádzkarní.

Zistenia auditu

V reakcii na odporúčanie č. 1 – „zabezpečiť, aby sa prevádzkarne schválili iba v prípade, že PPP preukázal, že spĺňa príslušné požiadavky potravinového práva, ako sa vyžaduje v článku 31 ods. 2 písm. c) nariadenia (ES) č. 882/2004 a zabezpečiť, aby sa odstránili nedostatky zaznamenané tímom misie v navštívených prevádzkarniach“ – sa PÚO zaviazal usporiadať pracovné stretnutie PO, ktoré poskytujú informácie úradným veterinárnym lekárom (ÚVL). V rámci interného auditu sa RVPS zameria na zistenia z predchádzajúceho auditu úradu FVO.

Podľa veterinárneho zákona sú RVPS zodpovedné za podmienené alebo úplné schvaľovanie prevádzkarní. Úradníci z príslušnej RVPS uskutočňujú kontrolu pred schválením a vypracúvajú správu. Na základe tejto správy RVPS vydá rozhodnutie o schválení, ktoré obsahuje pridelené schvaľovacie číslo. Toto administratívne rozhodnutie sa vždy posiela ŠVPS. Na základe prijatých informácií ŠVPS vypracuje, uchováva a udržiava aktualizovaný zoznam schválených prevádzkarní, ktorý je dostupný na jej webovej stránke. Štátna veterinárna a potravinová správa zároveň oznámi PPP a RVPS zaradenie položky do vnútroštátneho zoznamu prevádzkarní alebo zmenu položky v tomto zozname. Regionálna veterinárna a potravinová správa je zodpovedná aj za nepretržitú revíziu schvaľovania prevádzkarní. Regionálna veterinárna a potravinová správa takisto posiela administratívne rozhodnutie o pozastavení alebo zrušení schválenia. Zdokumentovaný postup

schvaľovania prevádzkarní je dostupný na webovej stránke ŠVPS. Posledná revízia sa uskutočnila v roku 2012, keď sa sprístupnili rôzne formuláre a kontrolné zoznamy spolu s vývojovým diagramom postupu schvaľovania.

Audítorský tím úradu FVO zistil tieto nedostatky:

- Po ohlásení auditu úradu FVO sa upravil zoznam schválených prevádzkarní, pričom z 28 chladiarní v 3 navštívených krajoch sa 8 chladiarní vyňalo zo zoznamu a 2 sa pridali. Na žiadosť audítorského tímu úradu FVO sa skontrolovali administratívne rozhodnutia týkajúce sa šiestich prevádzkarní vyňatých zo zoznamu. Zistilo sa, že jedna prevádzkareň sa mala vyňať zo zoznamu už pred dva a pol rokom a ďalšia pred dvoma rokmi. Prevádzkareň, ktorá bola zaradená do zoznamu pred dva a pol rokom, mala navyše len podmienené schválenie na tri mesiace. Po troch mesiacoch sa podmienené schválenie nepredĺžilo a plné schválenie sa neudelilo.
- Jednej prevádzkarni na spracovanie mäsa bolo v roku 2005 udelené schválenie na ďalšie činnosti pod iným číslom. Toto číslo už bolo pridelené inej prevádzkarni v inom kraji. Táto chyba sa počas úradných kontrol neodhalila. Príslušný orgán uviedol, že toto nové doplnkové číslo sa nikdy nepoužilo a že príslušné činnosti boli zahrnuté pod číslom, ktoré už prevádzkareň používala. Príslušný orgán takisto uviedol, že pred poslednou zmenou a doplnením veterinárneho zákona sa muselo prideliť nové číslo v prípade, že sa zmenil právny subjekt. Preto bolo v roku 2011 prevádzkarni pridelené tretie číslo. Na žiadosť PPP bolo vydané rozhodnutie o zachovaní starého čísla a ani toto tretie číslo sa nikdy nepoužilo.
- V jednom prípade fungoval PPP už mesiac, keď ŠVPS dostala rozhodnutie o schválení. Príslušný ústredný orgán uviedol, že tieto rozhodnutia sa musia ŠVPS posielat' poštou a niekedy môže dôjsť k značnému oneskoreniu spôsobenému poštovými službami. Tento problém bol oznámený prostredníctvom ŠVPS, ktorá vypracovala nový pokyn, podľa ktorého môže konať na základe naskenovaného dokumentu.
- V jednej navštívenej chladiarni sa kontrola overenia schválenia uskutočnila bez overenia informácií vo vnútroštátnom zozname prevádzkarní, ktoré obsahovali poznámky týkajúce sa činnosti (mp, aj CHS), ktoré ÚVL nedokázal vysvetliť¹.
- Jedna prevádzkareň na manipuláciu so zverou (PMZ) bola schválená na činnosť krájania mäsa domácich kopytníkov bez toho, aby mala primerané zariadenia na prijímanie nechráneného mäsa. Podmienené schválenie pre túto PMZ bolo navyše vydané v roku 2010, nebolo však predĺžené a plné schválenie sa nikdy neudelilo. Táto činnosť sa z vnútroštátneho zoznamu odstránila až po ohlásení auditu úradu FVO.

5.1.4 Stanovenie priorít úradných kontrol

Právne požiadavky

Podľa článku 3 nariadenia (ES) č. 882/2004 sa vyžaduje, aby sa pravidelne a s vhodnou frekvenciou vykonávali úradné kontroly založené na riziku. Kontroly sa majú vykonávať v ktorejkoľvek fáze výrobného a spracovateľského reťazca a vo všeobecnosti bez predchádzajúceho upozornenia. Kontroly sa majú vykonávať rovnako dôkladne v prípade výrobkov vyvážaných z EÚ, dovážaných do EÚ i výrobkov uvádzaných na trh v EÚ.

---

¹ PO vo svojej reakcii na návrh správy uviedol, že z aktualizovaného zoznamu nezávislých (samostatných) chladiarní už bola odstránená vysvetľujúca poznámka týkajúca sa týchto pripomienok.

Zistenia auditu

Napriek predchádzajúcemu odporúčaniam uvedenému v správe o všeobecnom audite GR(SANCO)/2008-8380 úradné kontroly stále nie sú založené na riziku, ale uskutočňujú sa s vyššou frekvenciou. Minulé záznamy PPP, spoľahlivosť vlastných kontrol PPP a informácie o nedodržaní predpisov zo strany PPP sa neberú do úvahy. Kontroly sa vykonávajú aspoň raz za mesiac, ako sa to stanovuje v slovenskom kódexe postupov pre úradné kontroly. Úradne sa kontrolovali dokonca i chladiarne s veľmi obmedzenou činnosťou v oblasti mäsových a mliečnych výrobkov a kontrolné zoznamy sa vyplňali aspoň raz za mesiac.

Od roku 2011 navyše ÚVL uskutočnili aspoň jednu takzvanú „pasovú kontrolu“ ročne s cieľom preskúmať súlad s rozhodnutím o schválení. Počas tejto „pasovej kontroly“ sa vyplňajú rovnaké kontrolné zoznamy ako pri schvaľovaní prevádzkarní.

Rozhodnutie o tom, či má ÚVL vykonať „pasovú kontrolu“, alebo sa má uskutočniť audit prevádzkarne s dvomi alebo tromi členmi v tíme, sa necháva na RVPS. V oboch prípadoch sa musia vyplniť rovnaké kontrolné zoznamy.

Každá RVPS posielala každý rok súhrnnú správu o vykonaných úradných kontrolách ŠVPS. V jednej navštívenej RVPS boli tieto kontroly vykonané na 100 %.

5.1.5 Úradné odoberanie vzoriek a laboratórna analýza

Právne požiadavky

Podľa článku 4 nariadenia (ES) č. 882/2004 sa od PO vyžaduje, aby mali k dispozícii dostatočné laboratórne kapacity alebo k nim mali prístup. V článku 11 nariadenia sa stanovujú požiadavky na odoberanie vzoriek a analýzu a podľa článku 12 sa od PO vyžaduje, aby určili laboratóriá, ktoré môžu vykonávať analýzu vzoriek odobratých počas úradných kontrol. Zavádza aj akreditačné kritériá pre takto určené laboratóriá.

Zistenia auditu

Štátna veterinárna a potravinová správa každý rok vydáva systematické pokyny na úradné odoberanie vzoriek, ktoré posielala všetkým RVPS. Obsahujú usmernenia na plánovanie odoberania vzoriek na základe rizika. Každá RVPS vytvorí na základe týchto pokynov vlastný plán kontrol.

Audítorský tím úradu FVO navštívil jedno súkromné laboratórium vykonávajúce 70 % kontrol kvality surového mlieka na Slovensku. Laboratórium bolo akreditované Slovenskou národnou akreditačnou službou, ktorá použila overené metódy a podieľala sa na testovaní odbornosti. Vzorky surového mlieka pochádzali od klientov a výsledky sa oznamovali len priamo im. Laboratórium nevykonávalo žiadne výpočty geometrického priemeru a nemalo žiadnu zodpovednosť v súvislosti s frekvenciou odoberania vzoriek a nedodržaním predpisov. V prípade pozitívneho výsledku testu inhibítorov sa však okamžite informujú klient a príslušná RVPS i ŠVPS.

Na Slovensku existuje Národné referenčné laboratórium (NRL) na testovanie patogénu *Trichinella*, ktoré v roku 2011 uskutočnilo kruhový test pre 3 akreditované štátne laboratóriá a 23 „vlastných“ laboratórií. Vlastné laboratóriá schvaľuje ŠVPS a prevádzkujú pracovníci RVPS. Na testovaní patogénu *Trichinella* sa nepodieľajú žiadne súkromné laboratóriá.

5.1.6 Postupy vykonávania činností kontroly

Právne požiadavky

Podľa článku 8 nariadenia (ES) č. 882/2004 sa od PO vyžaduje, aby úradné kontroly vykonávali v súlade so zdokumentovanými postupmi, ktorých súčasťou sú informácie a pokyny pre personál vykonávajúci úradné kontroly.

Zistenia auditu

Správy o úradných kontrolách boli predložené vo všetkých navštívených prevádzkarniach. Prevádzkovateľ potravinárskeho podniku spolupodpisuje správu a následne dostane jej overenú kópiu. V prípade zistenia nedodržania predpisov PPP dostane aj kópiu kontrolného zoznamu vyplneného počas úradnej kontroly, ktorá obsahuje odkaz na právne predpisy a termín vykonania nápravných opatrení.

Vo všetkých prípadoch, ktorých sa týkala kontrola auditorského tímu úradu FVO, bola frekvencia úradných kontrol v súlade s ročným plánom kontrol.

Štátna veterinárna a potravinová správa v roku 2012 vypracovala a distribuovala množstvo podrobných kontrolných zoznamov týkajúcich sa schvaľovania i úradných kontrol všetkých druhov. V septembri 2012 sa usporiadalo školenie zamerané na vykonávanie príslušných postupov. Vo viacerých prípadoch však neboli prípady nedodržania predpisov a nedostatky zaznamenané do vyplnených kontrolných zoznamov.

Auditorskému tímu úradu FVO boli poskytnuté programy školení na roky 2011 a 2012.

5.1.7 Opatrenia na presadzovanie vykonávania predpisov

Právne požiadavky

V článku 54 nariadenia (ES) č. 882/2004 sa od PO vyžaduje, aby v prípade, že zistí nedodržiavanie predpisov, konal tak, aby zabezpečil nápravu situácie prevádzkovateľom. V článku 55 nariadenia sa píše, že členské štáty majú stanoviť predpisy týkajúce sa sankcií za porušenie potravinového a krmivového práva a iných ustanovení EÚ o ochrane zdravia zvierat a starostlivosti o zvieratá a majú prijať všetky opatrenia potrebné na zabezpečenie ich vykonávania. Stanovené sankcie musia byť účinné, primerané a odrádzajúce.

Zistenia auditu

Od posledného auditu sa nezmenil právny základ (veterinárny zákon) v súvislosti s opatreniami na presadzovanie vykonávania. V dôsledku odstránenia krajskej úrovne sa však zväčšil jeho rozsah a prerozdělili sa povinnosti.

V prípade zisteného nedodržania predpisov príslušná RVPS (kontrolóri a riaditeľ) vyhodnotí prípad a začne správne konanie uložením pokút. Príslušný orgán monitoruje prijaté nápravné opatrenia, pričom náklady na ďalšie kontroly musí uhradiť PPP.

Auditorskému tímu úradu FVO bola poskytnutá úplná dokumentácia o uloženej sankcii v súvislosti s označením hovädzieho mäsa.

5.1.8 Overenie a preskúmanie úradných kontrol a postupov

Právne požiadavky

Podľa článku 4 nariadenia (ES) č. 882/2004 sa od PO vyžaduje, aby zaistili neustrannosť, konzistentnosť a kvalitu úradných kontrol na všetkých úrovniach a aby zaručili účinnosť

a primeranosť úradných kontrol. V článku 8 sa uvádza, že PO musia mať k dispozícii postupy s cieľom overiť účinnosť úradných kontrol, zabezpečiť účinnosť nápravných opatrení a v prípade potreby aktualizovať dokumentáciu. Podľa článku 4 nariadenia sú PO povinné vykonávať interné audity alebo si dať vykonať externé audity. Tieto audity musia byť predmetom nezávislého preskúmania a musia sa vykonávať transparentne.

Zistenia auditu

Interný audit vykonávaný ŠVPS nad RVPS slúži ako nástroj na monitorovanie výkonu ÚVL a vyhodnocovanie účinnosti úradných kontrol.

Audítorský tím úradu FVO navštívil jeden úrad RVPS, ktorý plánoval a vykonával systematické overovanie účinnosti úradných kontrol a hodnotenie výkonu ÚVL.

Štátna veterinárna a potravinová správa nevypracovala usmernenia pre kontrolné zoznamy, ktoré by zaručovali jednotné vykonávanie a konzistentnosť, ale usporiadala školenia a stretnutia na zaistenie ich vhodného používania a účinnosti.

Závery týkajúce sa príslušných orgánov

Príslušné orgány sú pre oblasti, ktorých sa týka tento audit, jasne určené a systém úradných kontrol je vo všeobecnosti schopný zabezpečovať normy vyžadované právnymi predpismi EÚ.

Spomedzi piatich odporúčaní zo správy 2008-7815 sa dve – týkajúce sa schvaľovania prevádzkarní a označovania identifikačnou značkou (pozri bod 5.2.4) – nerealizovali uspokojujúcim spôsobom.

Zistilo sa niekoľko nedostatkov v súvislosti s podmieneným schvaľovaním, dodržiavaním podmienok schvaľovania a vedením aktuálnych zoznamov schválených prevádzkarní.

Napriek odporúčaniam v správe o všeobecnom audite 2008-8380 úradné kontroly stále nie sú založené na riziku.

Štátna veterinárna a potravinová správa vypracovala viacero kontrolných zoznamov pre úradné kontroly, ale v mnohých prípadoch neboli existujúce prípady nedodržania predpisov alebo nedostatky zaznamenané do vyplnených kontrolných zoznamov.

5.2 ÚRADNÉ KONTROLY DODRŽIAVANIA HYGIENICKÝCH PRAVIDIEL PREVÁDZKOVATEĽMI POTRAVINÁRSKÝCH PODNIKOV NA ÚROVNI PREVÁDZKARNÍ

5.2.1 Všeobecné a osobitné hygienické požiadavky

Právne požiadavky

V článku 4 ods. 2 nariadenia (ES) č. 852/2004 sa stanovuje, že PPP vykonávajúci akúkoľvek fázu výroby, spracovania a distribúcie potravín po fáze prvovýroby a súvisiacich činností má dodržiavať všeobecné hygienické požiadavky stanovené v prílohe II k nariadeniu (ES) č. 852/2004. Tieto ustanovenia sa týkajú čistenia a údržby, usporiadania, riešenia, konštrukcie, umiestnenia a veľkosti potravinárskych priestorov.

V článku 3 nariadenia (ES) č. 853/2004 sa stanovuje, že PPP má splniť osobitné požiadavky príloh II a III k tomuto nariadeniu. V článku 4 ods. 3 nariadenia (ES) č. 852/2004 sa uvádza, že PPP má prijať osobitné hygienické opatrenia v súvislosti s dodržiavaním mikrobiologických kritérií pre potraviny, dodržiavaním požiadaviek na kontrolu teploty a odoberaním vzoriek a analýzami.

V článku 4 ods. 2 nariadenia (ES) č. 854/2004 sa uvádza, že PO má vykonávať úradné kontroly v súvislosti s výrobkami živočíšneho pôvodu s cieľom overiť dodržiavanie týchto požiadaviek zo strany PPP.

Zistenia auditu

Audítorský tím úradu FVO navštívil jedenásť prevádzkarní na spracovanie mäsa a mlieka. Usporiadanie, riešenie a konštrukcia priestorov boli vo všeobecnosti na uspokojujúcej úrovni. Až na niekoľko výnimiek boli prijateľné aj údržba a čistota.

Napriek tomu, že vo vlastných kontrolných zoznamoch sa nikdy neobjavili žiadne problémy v súvislosti s teplotou sterilizátorov nožov, podobne ako v prípade zistení z roku 2008 niektoré sterilizátory nefungovali pri teplote 82 °C a niektoré neboli v prevádzke.

V dvoch prevádzkarniach sa v sklade našli prídavné látky alebo zložky s uplynutým dátumom spotreby. Prevádzkovatelia potravinárskych podnikov prijali okamžité opatrenia.

Hygiena pri porážke bola v troch navštívených bitúnkoch vo všeobecnosti na uspokojujúcej úrovni.

V jednom navštívenom malom bitúnku sa počas prevádzky zistili určité nedostatky – napr. koža bola zrolovaná dozadu, jatočné telo sa dotýkalo podlahy pracovnej plošiny a kábel píly bol natiahnutý cez jatočné telo.

V jednej prevádzkarni na spracovanie mäsa bola údržba vo všeobecnosti na uspokojujúcej úrovni, ale zistili sa určité nedostatky v súvislosti s čistotou. V chladiacej miestnosti na údené výrobky sa našla prasknutá trubica a zistila sa kondenzácia.

V jednej veľkej prevádzkarni na spracovanie mäsa boli vozíky vo veľmi zlom stave, takže sa nedali ľahko vyčistiť.

V dvoch prevádzkarniach na spracovanie mäsa sa medziprodukty a konečné produkty zavesené na najnižšej úrovni údiacich vozíkov dotýkali podlahy a koliesok.

V navštívenej chladiarni boli balené bravčové kože na drevenej palete odhalené, pretože mali poškodený obal.

V dvoch prevádzkarniach boli identifikované konkrétne problémy:

1. V jednom bitúnku audítorský tím úradu FVO zistil závažné problémy s údržbou (diery, poškodené fabióny, hrdza, poškodené podlahy a steny). Prezliekárne a toalety mali veľmi nízky štandard, nebol k dispozícii dostatok skriniek a nebolo zaručené oddelenie odevov nosených vonku od čistých odevov. Hygiena pri porážke bola počas porážky ošipáných na uspokojujúcej úrovni, ale počas pitvania sa zistili určité nedostatky (droby sa mohli dotýkať podlahy). Hadice na vodu sa často používali na čistenie jatočných tiel, drobov, záster i rúk. V miestnosti používanej na porážku hovädzieho dobytká a oviec neboli v prevádzke sterilizátory nožov a umývadlá na ruky. Klieťka na omračovanie hovädzieho dobytká bola hrdzavá a vo veľmi zlom stave. Prepravník bol navyše veľmi nízko, takže neumožňoval zavesenie veľkých kusov hovädzieho dobytká bez toho, aby sa dotýkali podlahy². Žiadny z týchto prípadov nedodržania predpisov sa nezistil počas „pasovej kontroly“ a mesačných

---

² PO vo svojej reakcii na návrh správy uviedol, že už vo svojom liste z 12. novembra 2012, ktorý bol predložený audítorskému tímu úradu FVO, PPP uviedol, že došlo k prerušeniu zabíjania hovädzieho dobytká a začalo sa s opravou vybavenia. Audítorský tím úradu FVO však zistil, že činnosti týkajúce sa porážky zvierat neboli ukončené, ako sa to píše v uvedenom liste (o dva týždne neskôr došlo k zabitiu dvoch kusov hovädzieho dobytká – týždeň pred návštevou audítorskému tímu úradu FVO).

úradných kontrol v roku 2012. Prijaté opatrenia a akčný plán boli predložené audítorskému tímu úradu FVO pred záverečným stretnutím.

2. V mrazničke jednej prevádzkarne na spracovanie mäsa boli viaceré plastové debničky s nezakrytým mäsom a odhalené mäso v poškodenom obale bolo spoločne so zabalenými jatočnými telami umiestnené priamo na nezakrytom mäse. Príslušný orgán nariadil prijať okamžité opatrenia a audítorskému tímu úradu FVO bola priamo na mieste predložená dokumentácia.

Mikrobiologické testovanie vody sa uskutočnilo v súlade s požiadavkami EÚ. V jednej navštívenej prevádzkarni bolo k dispozícii usporiadanie s očíslovanými kohútikmi, ale vzorky sa vždy odoberali z toho istého kohútika v prevádzkovej oblasti, pričom sa nevypracoval a nedodržiaval žiadny plán odoberania vzoriek³. V ďalšej prevádzkarni sa vzorky neodoberali v prevádzkovej oblasti. Chemické analýzy nezahŕňali všetky parametre uvedené v smernici Rady 98/83/ES (vykonávanej vo vnútroštátnom zákone č. 354/2006 zmenenom a doplnenom zákonom č. 496/2010). Na Slovensku je za testovanie vody zodpovedný Úrad verejného zdravotníctva SR, pričom PO aj PPP uviedli, že by bolo veľmi ťažké získať kópiu chemickej analýzy vody z verejného zdroja.

Všetky navštívené prevádzkarne mali zavedené programy na kontrolu výskytu škodcov. V dvoch prevádzkarniach bolo identifikované potenciálne riziko výskytu hlodavcov z dôvodu škár pod dverami a v jednom prípade z dôvodu hromadenia starých obalov a stavebného materiálu na dvore.

Záver

Úradné kontroly všeobecných a osobitných hygienických požiadaviek boli vo všeobecnosti schopné zaistiť plnenie požiadaviek nariadení (ES) č. 852/2004 a (ES) č. 853/2004. V dvoch navštívených prevádzkarniach sa však zistili výrazné nedostatky: boli nariadené nápravné opatrenia a pred záverečným stretnutím boli audítorskému tímu úradu FVO poskytnuté kópie akčných plánov.

Kontrola vody sa nevykonala v úplnom súlade s požiadavkami smernice Rady 98/83/ES.

5.2.2 Systémy na základe HACCP

Právne požiadavky

Podľa článku 5 nariadenia (ES) č. 852/2004 má PPP zaviesť, vykonávať a zachovávať trvalý postup alebo postupy na základe zásad HACCP. V oddiele II prílohy II k nariadeniu (ES) č. 853/2004 sú stanovené osobitné požiadavky na postupy založené na HACCP na bitúnkoch. Úradné kontroly týkajúce sa všetkých výrobkov živočíšneho pôvodu v rozsahu nariadenia (ES) č. 854/2004 majú zahŕňať audity postupov založených na HACCP (článok 4 ods. 3 písm. a) a ods. 5 nariadenia (ES) č. 854/2004).

Zistenia auditu

Postupy založené na HACCP boli zavedené vo všetkých navštívených prevádzkarniach a počas úradných kontrol sa pravidelne vyhodnocovali v súlade s podrobným kontrolným zoznamom. Vo väčšine prípadov boli plány HACCP dobre vypracované a prispôbené.

Audítorský tím úradu FVO zistil tieto nedostatky:

---

³ PO vo svojej reakcii na návrh správy uviedol, že PPP objasnil, že odoberá vzorky vody z rizikového miesta, kde sa voda pridáva priamo do potraviny prostredníctvom výrobníka ľadovej drviny. Ďalšie kohútiky v prevádzkovej oblasti sa nepoužívali na prívod vody, ktorá prichádza do priameho styku s potravinami.

- V jednej prevádzkarni na spracovanie mlieka sa zaznamenali nejasnosti v súvislosti s revíziami a určité chyby v teplotných limitoch.
- V jednej chladiarni boli identifikované tri kritické kontrolné body (KKB), pričom každý KKB pozostával z množstva rôznych kontrolných bodov, ale nie všetky sa týkali identifikovaných rizík. Dva kritické limity súviseli s teplotnými rozsahmi, ktoré nezodpovedali rizikám alebo právnym požiadavkám týkajúcim sa výrobkov, ktoré možno potenciálne skladovať.
- V jednej prevádzkarni na spracovanie mäsa neboli zaznamenané zmeny a revízie, neboli k dispozícii postupy týkajúce sa časových odstupov v prijímacích chladiarňach a v prípade jedného KKB nebol správne vyplnený záznam.

Záver

Postupy založené na HACCP boli zavedené a počas úradných kontrol sa pravidelne vyhodnocovali. Vo väčšine prípadov boli plány HACCP dobre vypracované a audítorský tím úradu FVO zistil len niekoľko menších nedostatkov.

5.2.3 Mikrobiologické kritériá pre potraviny

Právne požiadavky

Údaje o mikrobiologických kritériách pre potraviny majú byť v súlade s údajmi stanovenými v nariadení (ES) č. 2073/2005. V článku 1 nariadenia (ES) č. 2073/2005 sa uvádza, že PO overuje dodržiavanie pravidiel a kritérií stanovených v tomto nariadení. Patrí medzi ne celá škála položiek v súvislosti s požiadavkami na bitúanky, rozrábkarne, núdzovú porážku, manipuláciu so zverou, surové mlieko a mliečne výrobky a iné výrobky živočíšneho pôvodu.

Zistenia auditu

V navštívených prevádzkarniach sa mikrobiologické testovanie jatočných tiel uskutočňovalo v súlade s nariadením (ES) č. 2073/2005. V jednej prevádzkarni audítorský tím úradu FVO vyhodnotil mikrobiologické testovanie mäsových prípravkov a zistil, že sa vykonáva v súlade s nariadením.

Výsledky mikrobiologického testovania oznámené PPP potvrdili, že metódy používané v laboratóriách sú v súlade s vyžadovanými metódami ISO.

Počas auditu audítorský tím úradu FVO zistil, že:

- V jednom navštívenom bitúanku neboli miesta odoberania vzoriek na účely kontroly hygieny povrchov relevantné, pretože nebolo možné, aby prišli do kontaktu s výrobkom.
- V jednej navštívenej prevádzkarni na spracovanie mlieka audítorský tím úradu FVO prešetril oznámenie rýchleho varovania pre potraviny a krmivá týkajúce sa výskytu patogénu *Listeria monocytogenes* v syre. Slovenský PO informoval PO a príjemcu v prijímajúcom členskom štáte, prijal všetky potrebné opatrenia a vykonal uspokojujúcu následnú kontrolu. Po tejto udalosti sa dátum minimálnej trvanlivosti výrobku znížil zo 14 dní na 8 dní a v spolupráci s NRL sa uskutočnila mikrobiologická štúdia na objasnenie rizika rastu patogénu *Listeria* vo výrobku. Prevádzkovateľ potravinárskeho podniku vypracoval plán odoberania vzoriek a dodržiaval plánovanú frekvenciu.

- V jednom nízkokapacitnom bitútku sa kontrola povrchov jatočných tiel uskutočňovala raz ročne v súlade s požadovanou frekvenciou stanovenou v nariadení vlády č. 359/2011 v súvislosti s ustanovenými hygienickými požiadavkami na priamy predaj a dodávku malých množstiev produktov prvovýroby.
- V inom navštívenom bitútku výsledky oznámené PPP odkazovali na laboratórny postup detekcie patogénu *Salmonella*. Štátna veterinárna a potravinová správa neskôr poskytla dokumentáciu o akreditácii laboratória a súlade používaných metód s požadovanou normou ISO.

Záver

Mikrobiologické odoberanie vzoriek a testovanie sa vo všeobecnosti uskutočňovalo v súlade s požiadavkami smernice (ES) č. 2073/2005.

5.2.4 *Vysledovateľnosť, označovanie a identifikačné značky*

Právne požiadavky

Podľa článku 18 nariadenia (ES) č. 178/2002 sa má vo všetkých fázach výroby, spracovania a distribúcie stanoviť vysledovateľnosť potravín a zvierat určených na produkciu potravín a akejkoľvek inej látky určenej na pridanie do potravín. Prevádzkovateľ potravinárskeho podniku má zaviesť systémy a postupy na identifikáciu subjektov, ktoré tieto položky dodali, ako aj ďalších podnikov, ktorým boli ich výrobky dodané. Podľa článku 4 ods. 6 nariadenia (ES) č. 854/2004 sa vyžaduje, aby sa vo všetkých schválených prevádzkarniach uskutočňovalo overenie plnenia požiadaviek na vysledovateľnosť.

Ustanovenia týkajúce sa označovania výrobku živočíšneho pôvodu identifikačnou značkou sa nachádzajú v článku 5 a v oddiele I prílohy II k nariadeniu (ES) č. 853/2004. Článkom 4 ods. 6 nariadenia (ES) č. 854/2004 sa ustanovuje overovanie plnenia týchto požiadaviek. V článku 3 smernice 2000/13/ES sú stanovené údaje, ktoré majú byť uvedené na označení potravín dodávaných konečnému spotrebiteľovi. Nariadenia (ES) č. 1760/2000 a 1825/2000 stanovujú konkrétne požiadavky na označovanie týkajúce sa hovädzieho mäsa.

Zistenia auditu

V nadväznosti na odporúčanie č. 3 v správe 2008-7815 „*zlepšiť úradné kontroly s cieľom zabezpečiť, aby bolo identifikačné označovanie v súlade s požiadavkami uvedenými v článku 5 nariadenia (ES) č. 853/2004 a v oddiele I prílohy II k nariadeniu (ES) č. 853/2004*“. Štátna veterinárna a potravinová správa usporiadala pracovné stretnutia zamerané na zlepšenie úradných kontrol a analyzovala zistenia uvedené v správe. Štátna veterinárna a potravinová správa navyše poskytla odpoveď, že RVPS sa počas výkonu úradných kontrol zamerajú na kontroly označovania identifikačnou značkou a programy interného auditu sa zamerajú na zistenia vyplývajúce z konkrétneho auditu týkajúceho sa označovania mäsa a mlieka identifikačnou značkou.

V reakcii na odporúčanie č. 4 „*zlepšiť úradné kontroly s cieľom zabezpečiť, aby sa vysledovateľnosť potravín a zvierat, z ktorých sa vyrábajú potraviny, a všetkých ostatných látok určených na použitie v potravinách, vytvorila vo všetkých fázach výroby podľa článku 18 nariadenia (ES) č. 178/2002*“ Štátna veterinárna a potravinová správa usporiadala pracovné stretnutie a analyzovala zistenia konkrétneho auditu s cieľom zaistiť, aby sa vysledovateľnosť stanovovala vo všetkých fázach výroby. Štátna veterinárna a potravinová správa navyše poskytla odpoveď, že RVPS budú

vykonávať osobitné úradné kontroly týkajúce sa výsledovateľnosti vo všetkých schválených chladiarňach a programy interného auditu sa zamerajú na zistenia konkrétneho auditu týkajúceho výsledovateľnosti potravín a zvierat určených na produkciu potravín a akejkolvek inej látky určenej na prídanie do potravín.

Systém označovania identifikačnou značkou bol v navštívených prevádzkarniach až na niekoľko výnimiek uspokojujúci a spoľahlivý a predstavoval prijateľný základ výsledovateľnosti. Osobitné požiadavky na označovanie hovädzieho mäsa sa realizovali v súlade s nariadeniami (ES) č. 1760/2000 a (ES) č. 1825/2000.

Počas auditu úradu FVO sa zistili tieto nedostatky:

- V troch navštívených prevádzkarniach na spracovanie mäsa boli na väčšine vyčistených plastových debničiek stále pripevnené časti starých označení a v niektorých prípadoch sa na nich jednoznačne nachádzali identifikačné značky z iných prevádzkarní. Úradní veterinárni lekári nikdy nežiadali nápravné opatrenia.
- V jednej z týchto prevádzkarní na spracovanie mäsa sa obaly skladovali v sudoch bez akéhokoľvek označenia. Prevádzkovateľ potravinárskeho podniku prijal okamžité opatrenia na nápravu tejto situácie.
- V jednej prevádzkarni schválenej ako rozrábkareň a prebaľovacia prevádzkareň sa vákuovo balené bravčové rezne dodané z iných členských štátov opätovne označovali použitím vlastného schvaľovacieho čísla rozrábkarne a baliacej prevádzkarne. Schvaľovacie číslo dodávajúcej rozrábkarne bolo navyše na označení uvedené ako číslo bitúнку napriek tomu, že v obchodnom dokumente bolo jasne uvedené, že v tejto prevádzkarni sa mäso len rozrezalo a zabalilo a že porážka sa uskutočnila v inej prevádzkarni.

Žiadny z týchto prípadov nedodržania predpisov sa nezistil počas úradných kontrol, a to ani vtedy, keď bola ich súčasťou kontrola výsledovateľnosti.

V navštívených prevádzkarniach boli zavedené systémy výsledovateľnosti, ktoré sa pri kontrole audítorského tímu úradu FVO ukázali ako spoľahlivé.

Osobitné požiadavky na označovanie hovädzieho mäsa sa realizovali v súlade s nariadeniami (ES) č. 1760/2000 a (ES) č. 1825/2000.

Úradné kontroly pravidelne zahŕňali kontroly výsledovateľnosti, označovania a identifikačných značiek, pričom sa na tieto oblasti vzťahovali špecifické body v kontrolných zoznamoch používaných počas kontrol.

Záver

Príslušný orgán v plnej miere nerealizoval odporúčanie č. 3 z predchádzajúcej správy 2008-7815. Audítorský tím úradu FVO opakovane odhalil určité prípady nedodržania predpisov v súvislosti s označovaním identifikačnými značkami. Takisto nebolo správne vykonané overenie súladu s požiadavkami článku 5 a oddielu I prílohy II k nariadeniu (ES) č. 853/2004 týkajúcimi sa používania identifikačných značiek.

Pokiaľ ide o výsledovateľnosť, PO uspokojujúcim spôsobom realizoval odporúčanie č. 4 z predchádzajúcej správy 2008-7815 a vo všetkých navštívených prevádzkarniach bol zavedený systém výsledovateľnosti.

Súlad s požiadavkami na označovanie bol vo väčšine prípadov na uspokojujúcej úrovni.

5.2.5 Informácie o potravinovom reťazci

Právne požiadavky

Podľa článku 3 nariadenia (ES) č. 853/2004 má PPP splniť relevantné ustanovenia príloh II a III k tomuto nariadeniu. Najmä PPP prevádzkujúci bitúnky si musia podľa potreby vyžiadať, prevziať a skontrolovať informácie o potravinovom reťazci (IPR) a konať podľa IPR v súvislosti so všetkými zvieratami okrem voľne žijúcej zveri, ktoré sa posielajú alebo sa plánujú poslať na bitúnok. Podľa článku 5 ods. 1 nariadenia (ES) č. 854/2004 má ÚVL vykonávať kontrolné úlohy v bitúnoch aj v súvislosti s IPR.

Zistenia auditu

Informácie o potravinovom reťazci používané na Slovensku sú v súlade s príslušnými požiadavkami EÚ. Formát sa nedávno revidoval a aktualizoval.

V jednom navštívenom bitúniku boli vyhlásenia riadne podpísané a vyplnené, ale údaje s možnými odpoveďami „áno“ alebo „nie“ neboli označené alebo boli označené nesprávne („nie“ namiesto „áno“).

Záver

Informácie o potravinovom reťazci boli dostupné vo všetkých navštívených bitúnoch a s výnimkou niekoľkých menších nedostatkov boli požiadavky EÚ splnené.

5.2.6 Prehliadka ante-mortem a post-mortem

Právne požiadavky

Podľa článku 5 ods. 1 nariadenia (ES) č. 854/2004 sa od ÚVL vyžaduje, aby vykonával kontrolné úlohy vrátane prehliadky ante-mortem všetkých zvierat pred porážkou v súlade so všeobecnými požiadavkami oddielu I kapitoly II prílohy I k nariadeniu (ES) č. 854/2004 a prehliadky post-mortem v súlade so všeobecnými požiadavkami stanovenými v oddiele I kapitole II prílohy I k nariadeniu (ES) č. 854/2004 a osobitnými požiadavkami oddielu IV tejto prílohy.

Zistenia auditu

V navštívených bitúnoch vykonávali prehliadky ante-mortem a post-mortem len ÚVL, ktorí zároveň viedli záznamy v súlade so všeobecnými a osobitnými požiadavkami nariadenia (ES) č. 854/2004. Nezistili sa žiadne nedostatky s výnimkou jedného bitúniku, kde nebolo dostatočné osvetlenie na vykonanie riadnej prehliadky ante-mortem.

Testovanie patogénu *Trichinella* vykonávali pracovníci RVPS a zistilo sa, že je v súlade s požiadavkami EÚ. Audítorský tím úradu FVO zistil len menšie nedostatky. V jednom prípade chýbala v pracovných pokynoch informácia o tom, že proces digestie sa považuje za uspokojujúci vtedy, keď na sitku nezostane viac než 5 % hmotnosti pôvodnej vzorky, a na mieste neboli dostupné žiadne informácie o zväčšení mikroskopu.

Štátna veterinárna a potravinová správa vedie zoznam vyškolených osôb a prostredníctvom Inštitútu vzdelávania veterinárnych lekárov organizuje školenia pre poľovníkov. Podľa poslednej zmeny a doplnenia veterinárneho zákona trvá prvé školenie 2 dni. Po piatich rokoch sa má zopakovať, pričom tentoraz trvá 6 hodín. Poľovníkom sa distribuuje farebná príručka o prehliadke post-mortem

a výučbový disk DVD.

Záver

Prehliadky ante-mortem a post-mortem a vedené záznamy boli vo všeobecnosti na uspokojujúcej úrovni. Testovanie patogénu *Trichinella* sa uskutočnilo v súlade s požiadavkami nariadenia (ES) č. 2075/2005.

5.2.7 Zdravotné označovanie

Právne požiadavky

Podľa článku 5 ods. 2 nariadenia (ES) č. 854/2004 sa vyžaduje, aby sa v prípade, že úradné kontroly neodhalili žiadne nedostatky, v dôsledku ktorých by mäso nebolo vhodné na ľudskú spotrebu, zdravotné označovanie jatočných tiel domácich kopytníkov, cicavcov z farmových chovov iných ako zajacovitých a veľkej voľne žijúcej zveri, ako aj polovičiek jatočných tiel, štvrtín a veľkoobchodných dielov vykonávalo na bitúnkoch a v prevádzkarniach na manipuláciu so zverou a aby ho uskutočňoval ÚVL alebo aby zaň niesol zodpovednosť.

Zistenia auditu

V troch navštívených bitúnkoch úradníci správne aplikovali zdravotné značky po tom, ako sa pri prehliadke post-mortem stanovilo, že jatočné telá sú vhodné na ľudskú spotrebu.

Záver

Zdravotné označovanie sa uskutočnilo v súlade s požiadavkami EÚ.

5.2.8 Dobré podmienky zvierat a čas porážky alebo utratenia

Právne požiadavky

Podľa článku 5 ods. 1 nariadenia (ES) č. 854/2004 sa od ÚVL vyžaduje, aby vykonával kontrolné úlohy vrátane kontroly dobrých podmienok zvierat. V smernici Rady 93/119/ES sa stanovujú pravidlá EÚ v súvislosti s ochranou zvierat počas porážky alebo ich utratenia.

Zistenia auditu

V navštívených bitúnkoch PPP a PO vyhodnocovali dobré podmienky zvierat počas prepravy a počas porážky v súlade so zdokumentovanými postupmi.

Záver

Audítorský tím úradu FVO v navštívených bitúnkoch nezistil žiadne nedostatky a vykonávanie omračovania bolo na uspokojujúcej úrovni.

5.2.9 Kontrola chovov na produkciu mlieka a kontrola surového mlieka po zbere

Právne požiadavky

Podľa článku 8 nariadenia (ES) č. 854/2004 sa od členských štátov vyžaduje, aby zaistili uskutočňovanie úradných kontrol týkajúcich sa surového mlieka a mliečnych výrobkov v súlade s prílohou IV k nariadeniu (ES) č. 854/2004. Príslušný orgán má vykonávať úradné kontroly na overenie dodržiavania zdravotných a hygienických požiadaviek týkajúcich sa surového mlieka a mledziva a monitorovať kontroly vykonávané v súvislosti s počtom mikroorganizmov na doštičke, počtom somatických buniek (PSB) a rezíduami antibiotických látok.

Zistenia auditu

V nadväznosti na odporúčanie č. 2 v správe 2008-7815 „zabezpečiť, aby sa splnili kritériá pre surové kravské mlieko ustanovené v oddiele IX kapitole I prílohy III k nariadeniu (ES) č. 853/2004“ ŠVPS uviedla, že usporiada pracovné stretnutie so všetkými zainteresovanými stranami zapojenými do vnútroštátneho systému kontroly mlieka s cieľom prehodnotiť počítačový systém na výpočet celkového počtu mikroorganizmov na doštičke (CPM) a PSB pre surové mlieko.

Audítorský tím úradu FVO preskúmal kontroly kvality surového mlieka v dvoch navštívených prevádzkarniach na spracovanie mlieka, jednom laboratóriu na testovanie surového mlieka a jednom úrade RVPS.

Pripomienky:

- Regionálne veterinárne a potravinové správy každý rok vykonávajú úradné kontroly všetkých chovov na produkciu a dodávku mlieka na ľudskú spotrebu. V navštívených prevádzkarniach na spracovanie mlieka sa vykonala kontrola správ vrátane kontrolných zoznamov z kontrol vykonaných u dodávateľov surového mlieka. Ročná frekvencia kontrol sa dodržiavala. Regionálne veterinárne a potravinové správy overujú aj kontroly kvality surového mlieka v prevádzkarniach na spracovanie mlieka počas mesačných kontrol. Skontrolované záznamy boli na uspokojujúcej úrovni.
- Do pôsobnosti navštíveného úradu RVPS nepatriли žiadne prevádzkarne na spracovanie mlieka, v ktorých sa spracúva surové mlieko. Úrad sa podieľa len na kontrolách surového mlieka na úrovni poľnohospodárskeho podniku, napríklad v súvislosti so sezónnymi výrobcami zmrzliny a syra vo vzdialených oblastiach. Regionálna veterinárna a potravinová správa uskutočňuje úradnú kontrolnú návštevu sezónnych výrobcov pred začiatkom sezónnej výroby a ešte raz počas sezóny. Bolo poskytnuté vysvetlenie, že jednotliví výrobcovia sú zodpovední za odoberanie vzoriek a testovanie vlastného surového mlieka, ak sami nedodávajú surové mlieko prevádzkarniam na spracovanie mlieka. Výrobcovia poskytujú kópie jednotlivých výsledkov testov RVPS – v prípade vlastného odoberania vzoriek bez akýchkoľvek výpočtov geometrických priemerov. Podľa RVPS je povinnosťou jednotlivých výrobcov vypočítať geometrické priemery, ktoré sa kontrolujú počas úradných kontrol na farmách.
- Výsledky týchto kontrol kvality u PPP odhalili, že vzorky surového mlieka na účely testovania CPM a PSB sa odoberali len počas prvých štyroch dní v týždni (žiadne vzorky sa neodoberali v piatky, soboty a nedele). Bolo poskytnuté vysvetlenie, že príčinou je pracovná doba laboratória vykonávajúceho laboratorné testy. Prevádzkovateľ potravinárskeho podniku vykonáva každodenné testy inhibítorov vo všetkých cisternových vozidlách prevážajúcich surové mlieko pomocou rýchleho testu. Príslušný orgán to považuje za dostatočné opatrenie na zabezpečenie súladu s hygienickými požiadavkami.
- V súvislosti s prvou veľkou navštívenou prevádzkarňou na spracovanie mlieka PO uviedol, že počas posledných 3 rokov tam nedošlo k žiadnym prípadom nesplnenia požiadaviek v oddiele IX kapitole I prílohy III k nariadeniu (ES) č. 853/2004. V druhej navštívenej veľkej

prevádzkarni na spracovanie mlieka sa zistilo viacero prípadov nesplnenia týchto požiadaviek, pričom bola k dispozícii dokumentácia o následných opatreniach. Príslušný orgán vysvetlil, že v prípadoch prekročenia limitov sa mesačné správy odoslané výrobcom považujú za oznámenie v súlade s bodom 5 v oddiele IX kapitole I prílohy III k nariadeniu (ES) č. 853/2004. Keď kľzavé geometrické priemery (CPM a/alebo PSB) prekročia limity počas troch po sebe idúcich mesiacoch, prevádzkareň na spracovanie mlieka pošle písomné upozornenie výrobcovi surového mlieka, v ktorom ho požiada o prijatie nápravných opatrení pod hrozbou prerušenia zberu mlieka. Kópia tohto upozorňujúceho listu sa posielala RVPS ako informácia a na účely prípadných ďalších opatrení.

- Jeden malý výrobca syra len dostával od iného spracovateľa mlieka bloky syra (bochníky syra) na ďalšie spracovanie. Bochníky syra boli prijímané spolu so zárukami dodávateľa v súvislosti s kvalitou (napríklad že boli vyrobené z pasterizovaného kravského mlieka).

Záver

Kontroly kvality surového mlieka boli vo všeobecnosti v súlade s požiadavkami, ale nápravné opatrenia prijaté v prípade identifikovaného nesplnenia požiadaviek na kvalitu surového mlieka neboli v úplnom súlade s požiadavkami bodu 2 kapitoly II prílohy IV k nariadeniu (ES) č. 854/2004, pretože lehota na prijatie nápravných opatrení prekročila tri mesiace od pôvodného zistenia nesplnenia požiadaviek.

5.2.10 Dokumentácia o úradných kontrolách

Právne požiadavky

Podľa článku 9 nariadenia (ES) č. 882/2004 sa od PO vyžaduje, aby vypracúvali správy o úradných kontrolách, ktoré vykonali, vrátane opisu účelu úradných kontrol, použitých metód, získaných výsledkov a prípadných opatrení, ktoré musí príslušný prevádzkovateľ vykonať.

Zistenia auditu

Po vykonaní každej kontroly sa vypracovali správy a vyplnili kontrolné zoznamy. Tieto správy obsahovali informácie o položkách, ktoré sa kontrolovali, osobách, ktoré kontroly vykonali, a o výsledkoch kontrol.

V prípade potreby sa vypracovali žiadosti o prijatie nápravných opatrení vrátane termínov uskutočnenia potrebných opatrení.

Dôkazy o kontrole týchto termínov zo strany PO boli vo všeobecnosti k dispozícii.

V niekoľkých prípadoch slovenské PO neidentifikovali či nezaznamenali nedostatky, ktoré zistil audítorský tím úradu FVO.

Záver

Dokumentácia o úradných kontrolách i úroveň dodržiavania právnych požiadaviek zo strany PPP boli vo všeobecnosti prijateľné. Vo viacerých prípadoch však PO nezistil závažné nedostatky, ktoré odhalil audítorský tím.

6 CELKOVÉ ZÁVERY

Od predchádzajúcej misie GR(SANCO)/2008-7815 možno vo viacerých oblastiach pozorovať celkový pokrok, ale nie všetky odporúčania zo správy sa uspokojujúcim spôsobom realizovali. Napriek tomu sa zistili problémy v súvislosti so schvaľovaním prevádzkarní a úradnými kontrolami založenými na analýze rizika. Nedodržovanie predpisov sa odhalilo aj v oblasti označovania identifikačnou značkou.

Úradné kontroly v hodnotených odvetviach a úroveň dodržiavania predpisov zo strany PPP boli vo väčšine prípadov na uspokojujúcej úrovni, ale vo viacerých prípadoch PO nezistili a vo vyplnených kontrolných zoznamov nezaznamenali výrazné nedostatky.

Audítorský tím úradu FVO usúdil, že identifikované nedostatky nepredstavujú bezprostredné riziko pre verejné zdravie alebo zdravie zvierat.

7 ZÁVEREČNÉ STRETNUTIE

Záverečné stretnutie s PÚO, ktorým je ŠVPS, sa uskutočnilo 7. decembra 2012. Audítorský tím úradu FVO na tomto stretnutí predstavil zistenia a predbežné závery auditu a informoval PÚO o príslušných lehotách na vypracovanie správy a na jeho odpoveď.

Predstavitelia PÚO akceptovali zistenia a závery, ktoré prezentoval audítorský tím úradu FVO, s jednou výnimkou. Príslušný ústredný orgán vyjadril určitý nesúhlas so zistením v súvislosti s výpočtom geometrického priemeru PSB a CPM. Ďalej boli poskytnuté informácie o už prijatých a plánovaných opatreniach na riešenie konkrétnych zistení v navštívených prevádzkarniach.

8 ODPORÚČANIA

Do 25 pracovných dní od prijatia správy sa má Komisii predložiť akčný plán opisujúci prijaté alebo plánované opatrenia v reakcii na odporúčania v tejto správe, v ktorom bude stanovený časový harmonogram nápravy zistených nedostatkov.

Č.	Odporúčanie
1.	Zabezpečiť, aby sa schvaľovali len prevádzkarne, ktoré spĺňajú všetky príslušné požiadavky potravinového práva a aby schvaľovanie prevádzkarní bolo v súlade s článkom 31 nariadenia (ES) č. 882/2004. Zaistiť, aby bolo pri vykonávaní úradných kontrol k dispozícii presné preskúmanie podmienok schválenia prevádzkarní a aktualizovaný zoznam prevádzkarní.
2.	Zabezpečiť, aby sa brali do úvahy všetky relevantné riziká spojené s prevádzkarňami s cieľom zaviesť náležitú frekvenciu úradných kontrol vo všetkých prípadoch, ako sa to vyžaduje v článku 3 ods. 1 nariadenia (ES) č. 882/2004.
3.	Zlepšiť účinnosť a skvalitniť dokumentáciu úradných kontrol, aby sa lepšie zisťovali prípady nedodržania právnych požiadaviek jednotlivými prevádzkarňami a splnili sa tak ciele nariadenia (ES) č. 882/2004.
4.	Zabezpečiť, aby sa odoberanie vzoriek vody a chemická analýza vykonávali v súlade s požiadavkami smernice Rady 98/83/ES.

Č.	Odporúčanie
5.	Zabezpečiť, aby bolo označovanie identifikačnou značkou v súlade s požiadavkami článku 5 a oddielu I prílohy II k nariadeniu (ES) č. 853/2004 a aby sa overovanie tohto súladu s požiadavkami vykonávalo tak, ako je to stanovené v článku 4 ods. 6 nariadenia (ES) č. 854/2004.

Reakcia príslušného orgánu na odporúčania:

http://ec.europa.eu/food/fvo/rep_details_en.cfm?rep_inspection_ref=2012-6366

PRÍLOHA 1 – ODKAZY NA PRÁVNE PREDPISY

Odkaz na právny predpis	Úradný vestník	Názov
Nariadenie č. 1760/2000	Ú. v. ES L 204, 11.8.2000, s. 1-10	Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1760/2000 zo 17. júla 2000, ktorým sa zriaďuje systém identifikácie a registrácie hovädzieho dobytku, o označovaní hovädzieho mäsa a výrobkov z hovädzieho mäsa, a ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (ES) č. 820/97
Nariadenie č. 1825/2000	Ú. v. ES L 216, 26.8.2000, s. 8-12	Nariadenie Komisie (ES) č. 1825/2000 z 25. augusta 2000, ktorým sa stanovujú podrobné pravidlá uplatňovania nariadenia (ES) č. 1760/2000 Európskeho parlamentu a Rady o označovaní hovädzieho mäsa a výrobkov z hovädzieho mäsa
Nariadenie č. 178/2002	Ú. v. ES L 31, 1.2.2002, s. 1-24	Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002 z 28. januára 2002, ktorým sa ustanovujú všeobecné zásady a požiadavky potravinového práva, zriaďuje Európsky úrad pre bezpečnosť potravín a stanovujú postupy v záležitostiach bezpečnosti potravín
Nariadenie č. 852/2004	Ú. v. EÚ L 139, 30.4.2004, s. 1, oprava a opätovné uverejnenie v Ú. v. EÚ L 226, 25.6.2004, s. 3	Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 852/2004 z 29. apríla 2004 o hygiene potravín
Nariadenie č. 853/2004	Ú. v. EÚ L 139, 30.4.2004, s. 55, oprava a opätovné uverejnenie v Ú. v. EÚ L 226, 25.6.2004, s. 22	Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 853/2004 z 29. apríla 2004, ktorým sa ustanovujú osobitné hygienické predpisy pre potraviny živočíšneho pôvodu
Nariadenie č. 854/2004	Ú. v. EÚ L 139, 30.4.2004, s. 206, oprava a opätovné uverejnenie v Ú. v. EÚ L 226, 25.6.2004, s. 83	Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 854/2004 z 29. apríla 2004, ktorým sa ustanovujú osobitné predpisy na organizáciu úradných kontrol produktov živočíšneho pôvodu určených na ľudskú spotrebu

Odkaz na právny predpis	Úradný vestník	Názov
Nariadenie č. 882/2004	Ú. v. EÚ L 165, 30.4.2004, s. 1, oprava a opätovné uverejnenie v Ú. v. EÚ L 191, 28.5.2004, s. 1	Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 882/2004 z 29. apríla 2004 o úradných kontrolách uskutočňovaných s cieľom zabezpečiť overenie dodržiavania potravinového a krmivového práva a predpisov o zdraví zvierat a o starostlivosti o zvieratá
Nariadenie č. 2073/2005	Ú. v. EÚ L 338, 22.12.2005, s. 1-26	Nariadenie Komisie (ES) č. 2073/2005 z 15. novembra 2005 o mikrobiologických kritériách pre potraviny
Nariadenie č. 2074/2005	Ú. v. EÚ L 338, 22.12.2005, s. 27-59	Nariadenie Komisie (ES) č. 2074/2005 z 5. decembra 2005, ktorým sa ustanovujú vykonávacie opatrenia pre určité produkty podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 853/2004 a na organizáciu úradných kontrol podľa nariadení Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 854/2004 a (ES) č. 882/2004, ktorým sa stanovuje výnimka z nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 852/2004 a ktorým sa menia a dopĺňajú nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 853/2004 a (ES) č. 854/2004
Nariadenie č. 2075/2005	Ú. v. EÚ L 338, 22.12.2005, s. 60-82	Nariadenie Komisie (ES) č. 2075/2005 z 5. decembra 2005, ktorým sa ustanovujú osobitné predpisy na úradné kontroly Trichinella v mäse
Nariadenie č. 1162/2009	Ú. v. EÚ L 314, 1.12.2009, s. 10-12	Nariadenie Komisie (ES) č. 1162/2009 z 30. novembra 2009, ktorým sa stanovujú prechodné opatrenia na implementáciu nariadení Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 853/2004, (ES) č. 854/2004 a (ES) č. 882/2004
Smernica 93/119/ES	Ú. v. ES L 340, 31.12.1993, s. 21-34	Smernica Rady 93/119/ES z 22. decembra 1993 o ochrane zvierat počas porážky alebo ich utratenia
Smernica 96/93/ES	Ú. v. ES L 13, 16.1.1997, s. 28-30	Smernica Rady 96/93/ES zo 17. decembra 1996 o osvedčovaní zvierat a živočíšnych výrobkov
Smernica 98/83/ES	Ú. v. ES L 330, 5.12.1998, s. 32-54	Smernica Rady 98/83/ES z 3. novembra 1998 o kvalite vody určenej na ľudskú spotrebu

Odkaz na právny predpis	Úradný vestník	Názov
Smernica 2000/13/ES	Ú. v. ES L 109, 6.5.2000, s. 29-42	Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2000/13/ES z 20. marca 2000 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa označovania, prezentácie a reklamy potravín